

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут Економіки та менеджменту

Факультет менеджменту та логістики

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

УЗГОДЖЕНО

Т.в.о. директора ННІЕМ

_____ В.Матвеев

«__» _____ 2016р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної та методичної роботи

_____ Т. Іванова

«__» _____ 2016р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

"Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції"

Галузь знань:07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність:073 «Менеджмент»

Спеціалізація: «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Спеціалізація: «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)»

Курс – 1

Семестр – 1

Лекції – 17

Екзамен – 1 семестр

Практичні заняття – 17

Самостійна робота – 56

Усього (годин/кредитів ECTS) – 90/3.0

Курсова робота – 1 семестр

Індекс РМ-6-073/16-3.13

Індекс РМ-6-073/16-3.19

СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2016

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2016
		стор. 2 з 11	

Робочу навчальну програму дисципліни "Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції" розроблено на основі робочого навчального плану № РМ-6-073/16 підготовки фахівців освітнього ступеня "Магістр" за спеціальністю 073 «Менеджмент» та спеціалізацією "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" та спеціалізацією «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)», навчальної програми цієї дисципліни, індекс НМ-6-073/16-3.13 та НМ-6-073/16-3.19, затвердженої ректором «___» _____ 2016 р., та відповідних нормативних документів.

Робочу навчальну програму розробила:

професор кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ М.Корж

Робочу навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри за спеціальністю 073 «Менеджмент» та спеціалізацією «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» та спеціалізацією «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» - кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № ___ від «___» _____ 2016 р.

Завідувач кафедри _____ В. Новак

Робочу навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради навчально-наукового інституту Економіки та менеджменту, протокол № ___ від «___» _____ 2016 р.

Голова НМРР _____ О.Борисенко

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Врахований примірник №2

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2016
		стор. 3 з 11	

ЗМІСТ

	стор.
1. Вступ.....	4
2. Зміст навчальної дисципліни.....	4
2.1. Тематичний план навчальної дисципліни.....	4
2.2. Курсова робота.....	5
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни.....	5
3.1. Список рекомендованих джерел.....	6
3.2. Перелік наочних та інших навчально-методичних посібників, методичних матеріалів до технічних засобів навчання.....	7 7
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь.....	8
	8
	8
	8

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2016
		стор. 4 з 11	

1. ВСТУП

Робоча навчальна програма дисципліни розроблена на основі навчальної програми дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції» та «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.15 №37/роз.

Рейтингова система оцінювання (PCO) є невід'ємною складовою робочої навчальної програми і передбачає визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та самостійної навчальної роботи та рівня набутих ним знань та умінь шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного, модульного та семестрового контролю, з наступним переведенням оцінки за багатобальною шкалою в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

PCO передбачає використання модульних рейтингових оцінок (поточної, контрольної, підсумкової), а також екзаменаційної або залікової, підсумкової семестрової та підсумкової рейтингових оцінок.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ пор.	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год)			
		Усього	Лекції	Практичні заняття	СРС
1 семестр					
Модуль №1 "Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції"					
1.1	Введення в дисципліну «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	7	2	2	3
1.2	Конкуренція, конкурентоспроможність, конкурентні переваги	7	2	2	3
1.3	Конкурентне середовище підприємств в умовах європейської інтеграції	7	2	2	3
1.4	Конкурентні переваги підприємств в умовах європейської інтеграції	7	2	2	3
1.5	Стратегічний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах європейської інтеграції	7	2	2	3
1.6	Конкурентоспроможність товару та методи його оцінювання	7	2	2	3
1.7	Система та процес управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції	7	2	2	3
1.8	Розроблення програм підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах європейської інтеграції	8	2 1	2	3
1.9	Модульна контрольна робота №1	3	-	1	2
Усього за модулем № 1		60	17	17	26
Модуль №2 «Курсова робота»					
2.1	Курсова робота	30	-	-	30
Усього за модулем №2		30	-	-	30
Усього за 1 семестр		90	17	17	56
Усього за навчальною дисципліною		90	17	17	56

2.2. Курсова робота

У першому семестрі студенти виконують курсову роботу (КР), відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних та

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2016
		стор. 5 з 11	

практичних знань та вмінь, набутих у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в галузі управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції, які використовуються в подальшому при вивченні багатьох наступних дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою.

Виконання КР є важливим етапом у підготовці до участі в студентських конференціях, виконання дипломної роботи майбутнього фахівця в галузі управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції.

Конкретна мета КР полягає у набутті навиків та вмінь дослідження стану конкуренції, аналізу та оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємств в умовах європейської інтеграції, розроблення та практичного застосування стратегії підтримування та нарощування їх конкурентних переваг. При цьому завдання різняться між собою варіантами.

Для успішного виконання КР студент повинен **знати** сутність і значення конкуренції, види конкурентних середовищ, фактори впливу на конкуренцію; основні конкурентні переваги та засоби їх досягнення залежно від ситуації, що складається; базові різновиди конкурентних стратегій, основні типи ринків і відповідні їм ефективні стратегії конкуренції; сутність загальної конкуренції управління міжнародною конкурентоспроможністю та специфічні особливості управління конкурентоспроможністю організації різного рівня, **вміти** оцінювати рівень конкурентоспроможності підприємства; самостійно розробляти стратегію підвищення міжнародної конкурентоспроможності; розробляти пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності організації на міжнародному ринку.

Виконання, оформлення та захист КР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання КР, – до 30 годин самостійної роботи.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1. Должанський І.З. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. / І.З. Должанський, Т.О. Загорна. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.

3.1.2. Кузьмін О.Є. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: підручник / О.Є. Кузьмін – Львів: Компакт-ЛВ, 2008. – 302 с.

3.1.3. Родченко В.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю / В.В. Родченко. – К., 2009. – 243 с.

3.1.4. Омеляненко Т.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. / Т.В. Омеляненко – К.: КНЕУ, 2006. – 270 с.

3.1.5. Азоев Г.Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г.Л. Азоев, А.П. Челенков. – М.: Новости, 2008. – 460 с.

Додаткові рекомендовані джерела

3.1.6. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: Экономика, стратегия, управление / Р.А. Фатхутдинов. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 520 с.

3.1.7. Нильсон Т. Конкурентный брендинг / Т. Нильсон. – СПб.: Питер, 2009 – 280 с.

3.1.8. Родченко В.В. Міжнародний менеджмент: конспект лекцій / В.В. Родченко – К.: НАУ, 2008. – 68 с.

3.1.9. Азоев Г.Л. Конкурентные преимущества фирмы. М., 2004./Г.Л.Азоев – 460 с.

3.1.10. Омеляненко Т.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. / Т.В. Омеляненко – К.: КНЕУ, 2006. – 270 с.

3.2. Перелік наочних та інших навчально-методичних посібників, методичних матеріалів до ТЗН

№ пор.	Назва	Шифр тем за тематичним планом	Кількість
1.	Слайди, плакати	1.1-1.8	1 прим. та електронна версія
2.	Методичні рекомендації з виконання курсової роботи	2.1	1 прим. та електронна версія

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2016
		стор. 6 з 11	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

1 семестр		
Модуль №1		Мах кількість балів
Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
Відповіді на практичних заняттях (5б.*8 зан.)	40 (сумарна)	
Відповіді на тестові завдання (7б.*3 зан.)	21 (сумарна)	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 37 бал.</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №1	27	
Усього за модулем №1	88	
Семестровий екзамен		12
Усього за 1 семестр		100

1 семестр	
Модуль №2	Мах кількість балів
Вид навчальної роботи	
Виконання курсової роботи	60
Захист курсової роботи	40
Виконання та захист курсової роботи	100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (табл. 4.2).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

Таблиця 4.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи в балах оцінкам за національною шкалою

Рейтингова оцінка в балах			Оцінка за національною шкалою
Відповіді на практичних заняттях	Відповіді на тестові завдання	Виконання модульної контрольної роботи	
5	7	25-27	Відмінно
4	6	20-24	Добре

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2016
		стор. 7 з 11	

3	4-5	16-19	Задовільно
Менше 3	Менше 4-5	Менше 16	Незадовільно

4.4. Сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку (табл.4.3), яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю.

Таблиця 4.3

Відповідність підсумкових модульних рейтингових оцінок
в балах оцінкам за національною шкалою

Модуль №1	Оцінка за національною шкалою
79-88	Відмінно
66-78	Добре
53-65	Задовільно
менше 53	Незадовільно

4.5. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана студентом за результатами виконання та захисту курсової роботи в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відомості модульного контролю.

4.6. Підсумкова модульна рейтингова оцінка з даної дисципліни дорівнює підсумковій семестровій модульній рейтинговій оцінці, яка перераховується в оцінку за національною шкалою (табл. 4.4)

Таблиця 4.4

Таблиця 4.5

Відповідність підсумкової семестрової модульної рейтингової оцінки в балах оцінкам за національною шкалою

Відповідність екзаменаційної рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
79-88	Відмінно
66-78	Добре
53-65	Задовільно
менше 53	Незадовільно

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
11-12	Відмінно
9-10	Добре
7-8	Задовільно
менше 7	Незадовільно

4.7. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 4.6).

Таблиця 4.6

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2016
		стор. 8 з 11	

90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.8. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

4.9. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: **92/Відм./A, 87/Добре/B, 79/Добре/C, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.10. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана студентом за результатами виконання та захисту курсової роботи, крім відомості модульного контролю, заноситься також до навчальної картки, залікової книжки та Додатку до диплома, наприклад, так: **92/Відм./A, 87/Добре/B, 79/Добре/C, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.11. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці.

Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Система менеджменту якості.
Робоча навчальна програма
навчальної дисципліни
«Управління міжнародною
конкурентоспроможністю підприємств в
умовах європейської інтеграції»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РНП 11.02.03-01-2016

стор. 10 з 11

--	--	--	--	--

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

Система менеджменту якості.
Робоча навчальна програма
навчальної дисципліни
«Управління міжнародною
конкурентоспроможністю підприємств в
умовах європейської інтеграції»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РНП 11.02.03-01-2016

стор. 11 з 11